

Verksamhet

Eckerökollektivet
Sandmovägen 80
Eckerö

Beslut

ÅMHM uppmanar Ålands motivations- och behandlingscenter Ab att tillämpa anvisningar av Tillstånds- och tillsynsverket (Valvira) om genomförande av läkemedelsbehandling, publicerad den 08.03.2017.

Motivering

Läkemedelsbehandling

Enligt 18 § 12 punkten i självstyrelselagen ¹ hör hälso- och sjukvård till landskapets behörighet, dock med vissa undantag, såsom att behörigheten att vara verksam inom hälso- och sjukvård enligt 27 § 30 punkten i självstyrelselagen är rikets lagstiftningsbehörighet. Enligt detaljmotiveringen till självstyrelselagens förarbete för ifrågavarande lagrum ² har det ansetts utan särskilt omnämnande att de rättigheter och skyldigheter som följer av yrkesutövningen inom nämnda område är en riksangelägenhet.

Enligt 2 § Lag om Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården ³ (Valvira) har verket till sin uppgift den tillståndsförvaltning, styrning och tillsyn som föreskrivs för verket i lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården ⁴. Valvira har publicerat anvisningar (Genomförandet av läkemedelsbehandling publicerad 08.03.2017) som på grund av ovannämnda text tillämpas på Åland.

Enligt Valviras anvisningar klassificeras läkemedelsbehandling som verksamhet inom hälso- och sjukvården oavsett den omgivning där läkemedelsbehandlingen genomförs, varför ansvaret för den primärt ska ligga hos yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården med yrkesinriktad utbildning (t.ex. sjukskötare och

¹ Självstyrelselag (1991:71) för Åland.

² RP nr 73/1990.

³ FFS 2008/669.

⁴ Lag om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården (FFS 1994/559) tillämplig på Åland genom 27 § 30 punkten i självstyrelselagen.

närvårdare). Följaktligen kan man inte delta i uppgifter inom läkemedelsbehandling eller administrera läkemedel utan behörig utbildning.

Enligt Valviras anvisningar beslutar arbetsgivaren om arbetsfördelningen mellan sina anställda. Arbetsgivaren har även rätt att bestämma vilka uppgifter som ingår i läkemedelsbehandling som tilldelas varje yrkesgrupp. Arbetsgivaren avgör även om de färdigheter som de yrkesutbildade har förvärvat under sin yrkesutbildning är tillräckliga eller om de behöver tilläggsutbildning. Enligt ifrågavarande anvisningar ska arbetsgivaren även svara för att de anställda har tillräckligt med kunskaper för sina uppgifter och för att läkemedelsbehandlingen är trygg för patienten. Därför ska arbetsgivaren tillse att det under alla tider på dygnet finns tillräckligt med utbildad och kompetent personal för läkemedelsbehandling.

Läkemedelsplan

Enligt Valviras anvisningar ska alla verksamhetsenheter inom social- och hälsovården och andra verksamhetsenheter som genomför läkemedelsbehandling ha en plan för läkemedelsbehandling som bör göras separat för varje verksamhetsenhet och som styr det praktiska genomförandet av läkemedelsbehandling.

Chefer svarar för att varje enhet har en uppdaterad plan för läkemedelsbehandling och att varje anställd har blivit inskolad i att tillämpa planen. Varje anställd som deltar i läkemedelsbehandling ansvarar för att han eller hon agerar enligt planen för läkemedelsbehandling.

Den centrala utgångspunkten för planen är den läkemedelsbehandling som patienterna / klienterna vid verksamhetsenheten behöver. På basis av behoven avgörs vilken typ av kompetens som personalen ska ha och vilken personalstruktur och hur många anställda som behövs för att läkemedelsbehandlingen kan genomföras på ett säkert sätt.

Med hjälp av planen kan man säkerställa kvaliteten och säkerheten av den läkemedelsbehandling som ges. Planen utgör en del av kvalitets- och patientsäkerhetsplanen eller egenkontrollplanen. Enligt Valviras anvisningar innehåller den finskspråkiga handboken ”säker läkemedelsbehandling” en mall för innehållsförteckning i verksamhetens plan för läkemedelsbehandling.

Bakgrund

Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet (ÅMHHM) genomförde förhandsanmäld tillsynsinspektion⁵ vid Ålands motivations- och behandlingscenter Ab (serviceproducenten) den 05.12.2017. Vid inspektionstillfället genomgicks utvalda delar av den inspektionschecklista som ÅMHHM skickat ut i förväg och som serviceproducenten fyllt i och returnerat till ÅMHHM innan inspektionstillfället. Ur inspektionschecklistan framgår hur serviceproducenten uppfyller angivna kravnivåer. Därtill förrättades okulär besiktning av serviceproducentens utrymmen.

ÅMHHM har sammanställt inspektionschecklistan till ett inspektionsprotokoll, som den 07.12.2017 har skickats på hörande till serviceproducenten. Inga tillägg eller invändningar har meddelats ÅMHHM under hörandetiden. ÅMHHM har utgående från inspektionsprotokollet bett serviceproducenten inkomma med en kopia av serviceproducentens läkemedelsplan eller en redogörelse för hur serviceproducenten följer anvisningar om genomförande av läkemedelsbehandling, utfärdade av tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården (Valvira) den 08.03.2017. Serviceproducenten har den 09.04.2018 tillställt ÅMHHM den begärda informationen.

För Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet

Stig Abrahamsson
Myndighetschef

Mikael Granholm
Social- och hälsovårdsinspektör

⁵ ÅMHHM utövar tillsyn över privata socialserviceproducenter enligt 2 § Landskapslag (2012:36) om tillämpning i landskapet Åland av lagen om privat socialservice (FFS 922/2011).